

BAJAI HIRLAP

Politikai lap.

Megjelen minden vasárnap reggel.

Szerkesztőség: Türr István-utca 11. — Telefon-szám: 28.
Kiadóhivatal: Kollár A. könyvkereskedése, hol az előfizetések
és hirdetések felvételnek.

Felelős szerkesztő:

Dr. Lemberger Ármin

Előfizetési árak:

Egész évre 10 kor., félévre 5 kor., negyedévre
2 kor. 50 fill. — Egyes szám ára 20 fillér.
Hirdetések jutányosan számíttatnak.

Kossuth Ferenc tervei.

Kossuth Ferenc tíz esztendőre adott a héten programot. Ha Kossuth maga reméli végrehajtani ezt a programot, ez a legközelebbi tíz évre függetlenségi és 48-as kormányzatot jelent. Mert azt, ugy-e, aligha jelentheti, hogy a koalíciós kormány átmeneti ideje tíz esztendeig tart; még kevésbé azt, hogy Kossuth a 67-es alapra helyezkedik.

Nem ok nélkül s távolról sem pusztán gáncoskodásból vetjük fel ezt a kérdést. Mélyre le- és messze kiható vonatkozásai vannak Magyarországnak jövő politikai és gazdasági alakulataira. A koalíciós kormány megszabott munka-penzumot kapott. Ha őszinte lenne a koalíció, ehhez tartaná magát és sietne elvégezni feladatát, hogy dülőre vigye az ország jövő kormányzati irányát. Ha őszintén fentartották a 67-es pártok elveiket s a függetlenségi és a régi és becsülettel szándékkal ragaszkodnak a magukéhoz, mindegyikükben kell, hogy meglegyen az ambíció és a kötelességérzet politikájának a paktum lejárta után való érvényesítésére. Tudunkkal, Andrássy és Darányi ma még 67-eseknek vallják magukat s a végleges kibontakozást a 67-es alapon őhajtják és remélik. Mindig feltéve, hogy az átmeneti kormányzat záros határidőn belül elvégzi, a mire vállalkozott, távozása után mindegyik pártnak felszabadulnak lekötött vagy félretett elvei. Ha Kossuth Ferenc megmarad 48-asnak, egy új 67-es kormányval szemben ellenzékbe kell mennie; hogy kormányon marad-

hasson, a 67-es alapnak el kell tennie, hogy helyt adjon a 48-asnak. Az előbbi esetben nem szükségképpen a Kossuth gazdasági és kereskedelempolitikai programjának kell érvényesülni; az utóbbi esetben pedig egy kifejezetten 48-as kormányzat sokkal megszabott feladatokat vehet föl programjába.

Mindezzel pedig csak arra akartunk rámutatni, hogy Kossuth Ferenc tulmossa elkalandozott a politika reális területéről, amikor mint reszortminiszter szakprogramot adott, — maga se tudja ma még, kinek? Egységes kormány, egységes többséggel igenis adhat évek hosszú sorára terjedő munkaprogramot és megőrizheti feladatait elveinek megfelelően. De egy koalíciós kormány, amelynek tagjai állítólag respektálják kölcsönösen egymástól eltérő elveiket s heterogén többségre támaszkodnak, még pedig megszabott teendőkre és korlátolt időre: nem kötheti le a maga uralma idejét túlhaladó korszakra az ország politikáját. Legkevésbé teheti ezt egy reszortminiszter, gazdasági kérdésekben.

A Kossuth Ferenc programdája tehát csak kettőt jelenthet. Vagy alapos szándékot és kilátást arra, hogy az átmenet után kifejezetten 48-as kormányzat jön, vagy pusztán 48-as kortesprogramot

Ezek után lássuk, mik a Kossuth Ferenc ígéretei?

Igéri az önálló vámterületet, nem érdemben és lényegileg, mint kifejezetten gazdasági eszközt gazdasági célokra, hanem közjogi formának az önállóság dokumentálására. 1917

utánra pedig az önálló vámterület vámsorompó nélkül megint csak üres fikció. Vagy kötünk Ausztriával teljesen azonos külkereskedelmi szerződéseket, vagy nem. Az előbbi esetben, bárminek nevezzük is formáliter vámmegállapodásunkat Ausztriával, megmarad a tényleges vámközösség; az utóbbi esetben oly gazdaságpolitikai problémák elé kerülünk, amelyeknek megoldásáról ma még lehetetlen beszélni, mivel csak a legközelebbi tíz év gazdasági fejlődése adja majd meg az egyetlen megbízható alapot a probléma megoldására. Bizonyára kívánatos, hogy 1917-ben, lehetőleg csekély rázkódással, a tényleges önálló vámterületre menjünk át s gazdaságilag teljesen függetleníthessük magunkat Ausztriától. De viszont azt sem lehet kizárni a kombinációból, hogy a világ gazdasági konjunkturái, de esetleg a magunk gazdasági fejlődése is, a régi vagy egyébféle kapcsolatot teszük kívánatosabbá, gazdaságilag előnyösebbé. Csaknem egészen azon fordul majd meg a kérdés:

sikerül-e 1917-ig oly ipart teremteni, mely az ipari behozatal legnagyobb részét fölöslegessé, a magas ipari védővámokat tehát indokolttá és szükségessé teszi?

és sikerül-e mezőgazdasági termelésünk számára idehaza biztosítani a fogyasztást, esetleg a mezőgazdaságot az iparnak szolgáló nyersanyag jövedelmezőbb és biztosabb termelési irányába terelni?

Ki tudna ma megfelelni ezekre a kérdésekre? Már pedig ezektől függ javarészt a jövő gazdasági politika.

Azon a kérdésen, hogy mit várhatunk

TÁRCA.

A kártya.

— A »Bajai Hirlap« eredeti tárcája. —
Írta: M. dr.

Mivelhogy a lakásomon nincs telefon, nem tudom: kivégezte-e magát a gentry-kaszinó halálraitelt tagja, avagy arra határozta magát, hogy jegyet vájt a Columbiára s kivándorol abba a világba, melyet a hajótörtek számára fedezett fel négy évszázad előtt a nagy génuai. Ha még él ez a fiatal ur, azt tanácsolnám neki: maradjon életben és üljön föl a Columbiára. Igen szép hajó ez s tulajdonosa: a *Hapag* — Hamburg-Amerikanische-Packetfahrt-Actien-Gesellschaft — ellátta minden kényelemmel és fényűzéssel, amely csak egy előkelő hotel megillet.

A közvélemény szívesen fogja láttatni az utijegyet. Mert ez a zsarnok nem követelhet többet egy diszvalifikált gentleman-től, csak azt, hogy tünjön el a társaságból. Hogy hová tűnik: a semmisségbe avagy Mexikó kávéföldéire, ahhoz semmi köze a kaszinónak, a becsületbiróságnak meg a szocietásnak. Aki nem él Európában, az nem is él, — aki Kaliforniában vagy Ausztráliában lakik, az Európára nézve

meghalt. S aki azért megy oda, hogy egyhamar ne jöjjön vissza, az bizony úgy hasonlít az öngyilkoshoz, mint egy tetszhalott az élettelen hullához. Van benne élet, de ez az élet nem látszik.

Azt mondanám a kompromitált gavallérnak: válasza a halálnak ezt a vértelenebb modját. Nem kevésbbé szomorú — talán még szomorubb — formája ez a megsemmisülésnek. A golyóhalál nagyon könnyű halál. Egy pillanatnyi elhatározás, egy nyomás a ravaszon s az ember — volt. Nagyobb elhatározás s a viszonyok nagyobb nyomása az, amikor valaki otthagya mindent, amit megszokott, új életet kezd egy új világban, holott csak arra volna kedve, hogy folytassa a régit. De ez a szomorú módja a halálnak még feltámadással kecsegtet, s e kecsegtetés jól eshetik az olyan kevésbé filozóf-elmének, aminőnek ez a szerencsétlen fiatal kártyás életének legválságosabb óráiban bizonyult. Egy-két évtizedes becsületlen munka odakint még rehabilitálhatja őt idebent s ha ez idő elteltével visszajön, úgy nézünk majd — akik még élünk akkor a maiakból — mint aki expialta annak a végzetes órának tevédsét, amelyben nem tudott gentlemanlike módon viselkedni. Igen, mert husz év kell, hogy elfelejtsék egy órának komisszágát, valamint egy óra elegendő, hogy elfeledjék mindazt a szépet, amit husz év alatt

cselekedtél. S ha a visszatérőt nem is fogadjuk majd diadalivekkel s üdvözlő-beszédekkel, mégis azt fogjuk mondani neki: Isten hozott. S ha nem is válsztják majd meg az Országos Kaszinó igazgatójává, majd csak beveszik tagnak valamelyik klubba, ahol aztán elkibickedhetik az emberi kor legvégső határáig. (Mert hogy kártyázni nem fog többé, se hamisan, se korekttül, az bizonyos.) S ha majd fölolvastart tart az uti-élményeiről, szívesen fogják meghallgatni, amit mesélni fog Colorado-Springsről, a Yellowstone-Parkról s Kolumbusz világnak egyébb csodáiról. A hallgatóság közt lesznek talán egykori barátai is, ha addig meg nem halnak, s tapsolni fognak a fölolvasonak, akivel husz év előtt nagyba játszottak.

Ne vegye rossz néven senki — avagy vegye, bánom is én! — az inkorrekt meg a korrekt játékos közt niucs is olyan nagy különbség... Kérem, ne szörnyűködjenek el olyan nagyon! Csak a hazardőrökről szólok, akik nagyba játszanak, ugyszólván életre-halálra; a jámbor tarokkisták meg a whisztező nobleman-ek ezuttal nincsenek a játékbán. Mert kétféle játékos van: olyan, aki az időt, és olyan, aki a pénzt meg a becsületét fogyasztja. Én az utóbbiról szólok s ismétlem, hogy az igazándi hazardjátékos meg a hamis játékos közt a különbség

A legújabbban megjelent képes

ÁR J E G Y Z É K E M E T

kérje, melyet bárkinek portómentesen és díjmentesen küldök.

WEISZ J. HUGÓ órákészítő és órákereskedő Szeged, Kárász-utca 6. szám.

Valódi svélc nikkel remontoir zsebóra 3 évi felelősség mellett, 5 kor. — 5 drb átvételénél 5% engedmény.

a most folyó kiegyezési tárgyalásoktól, Kossuth Ferenc könnyedén átsiklott. Hogy abból, amit elárult, valami nagy bizalom csen-dülne ki, a legnagyobb optimista sem merné állítani.

A szakszerű reszortkérdésekben sok üdvös és kívánatos reformnak és alkotásnak a perspektíváját tárta elénk. Kissé tulsok is volt. Az iparfejlesztés nagy kérdése s a vízi-utak kiépítése messzeállóbbak, semhogy ma még egyebet lássunk bennük mint a keret vázlatát. Ellenben értékesek a szociális reformok. S ha azokat veszi elő első sorban Kossuth Ferenc és valóban liberális és hu-mánus szellemben oldja meg őket, bizonyára hálás feladatot végez. Ámbátor nem minden aggodalom nélküli gondolkunk arra, hogy a már beterjesztett munkásbiztosítási törvény-javaslatot mennyire elsiették, s hogy az ér-dekelt körök még ma is folyton próbálnak javítani rajta. S nem minden aggodalom nélküli tekintünk a sztrájk törvény elé, nemcsak azért, mivel a nyugati államokban a gyakor-lat már nagyrészt kimutatta az ily törvények értéktelen voltát s ujabban egészen más irányban iparkodnak biztosítani a munkasza-badságot, de azért is, mert a kormányban és a parlamentben vannak oly politikusok, akik a sztrájk törvényt nagyon is hajlandók reakcionárius szellemben megteremteni. S eddig nem igen tapasztaltuk, hogy a kormány u. n. liberális tagjai valami nagy erővel áll-ták volna útját ennek a szellemnek.

Kossuth Ferencről a komoly törekvést és becsületos jóakaratot megtagadni lehetet-len. Hogy ő maga komolyan veszi program-mját, egészen bizonyos. De nagy igyekevéseben és optimizmusában tulsokat markol s csak keveset fog.

A vád alá helyezés — az egyetemen.
Schwarz Gusztáv, a budapesti egyetemen a római jog nagytudásu professzora, egyik e heti előadásá-nak keretében a következő igazságokat mondotta a koalíciós parlament jogi műveletlenségéről:

Uraim, hát nem hallatlan, középkorias botor-ság-e az, hogy a képviselőház egyik bizottsága oly irányban tesz javaslatot a Háznak, hogy az előbbeni miniszteriumot, sőt azok tagjait egyé-nenként, névszerint — anélkül, hogy vád alá he-lyezné, arékül, hogy azokat megidézné, anélkül, hogy azoknak védekezéseit meghallgatná — haza-áruolónak bélyegezze és a lesújtó ítéletet ország-szerte falragaszokon hirdesse ki.

Irtózatos, féktelen orgiája a jogi tudatlanság-nak — tisztelt uraim!

sokkal kisebb, semmint gondolná az ember. Ezt a szerénységet az igazi játékos azonnal megérti, s való-szerűleg méltányolja is; azoknak, akik nem játéko-sok, megpróbálom majd megmagyarázni.

A véletlen az ugynevezett szerencsejátékoknál korántsem játszik oly nagy szerepet, mint a játékhoz nem értők hiszik. A játékosok ügyessége, ember-és arcismerete meg a temperamentuma (minő előny például a hidegvér s mily hátrány a vérmesség!) épp annyira, vagy még inkább járul hozzá a kártyajárás-hoz s a szerencse forgásához, mint a szerencse maga, amelynek állítólagos korrigálásáért nemrég megint agyonütöttek a kaszinóban egy urat.

A szerencsejáték fogalma ugy értendő, hogy a szerencsének nagyobb szerep jut benne, mint az olyan játékoknál, melynél majdnem kizárólag a játékosok ügyessége és furfangja dönti el a partie sorsát. De azért ezek se valódi szerencsejátékok, s a közremű-ködők ügyessége, emberismerete és ravaszsága (zá-rójelben még hozzátehetem: komisszága és kapzsi-sága) itt is korrigálhatja a szerencsét, anélkül hogy a kártyákat preparálná vagy megjegyeznék. S ez a körülmény indíthatta a királyi Kuria egyik tanácsát arra a feltűnést keltett döntvényre, amelyet évek előt hozott s amelyben kimondta, hogy a ferbli nem hazárdjáték.

Tudnak önök ferblizni?

— Már hogyné tudnánk? — felelik önök — Hiszen magyarok vagyunk!

Nos hát, ha tudnak, akkor meg fogják érteni a Kuria döntvényét s az alábbiakat.

Mily sokszor megtörténik ebben a szerencse-játékban, hogy az egyik játékos a fölmutatott kártya-lapokból, meg az alatt fekvő kártyából s a körülmények egybevetéséből (esetleg a partnere arcáról is) bizonyosan tudja, hogy a másiknak kevesebbje

Mintha a vádlottra azt mondanók, nem bün-tettek meg téged — de azért rabló vagy, tol-vaj vagy!

És ami még iszonyubb, még rettenetesebb — folytatá a jeles professzor — az egész sajtó-ban nem akad egy hang, az egész országban nem akad egy jogász, ki eme jogi monstruozitásról lerántaná a tudatlanság fekete leplét.

Schwartz Gusztávnak igaza van. Csak egyben tévedett, abban t. i., mintha a koalíciós képviselő-háznak a régi miniszteriumot megbélyegző absurd határozataitól félni kellene. Mert hisz ők nagyobb mame-lukok, mint amilyeneket a föld valaha a há-tán hordozott.

Andrássy Gyula kontra Kossuth La-jos. Az egyetemi hallgatók között megalakult egy *Kossuth-szövetség* című egyesület. Ez egyesület nevében Ballagi Aladár és Nagy György képviselők, továbbá Kovács Ernő a belügyminiszternél jártak a minap, akit arra kértek, hogy erősítse meg az alap-szabályokat. Gróf Andrássy Gyula a következőket válaszolta:

— Nem helyezhetem kilátásba kérésüknek teljesítését. Az alapszabályok szerint az urak *Kos-suth Lajos eszméit* akarják ápolni és ébren tar-tani. Ez a cél kissé homályos, kissé tág. *Felre-tesre* ad alkalmat, mert *antidinasztikus* célokat is foglalhat magában. Tessék a szövetség célját job-ban, részletesebben precizirozni.

Mi nem lelkesedünk az egyetemi ifjak új szö-vegségeért, mert Kossuth Lajos szent neve mögött ezáltal reakciót látunk meghuzódni. De hallatlan és szinte hihetetlen Andrássy nyilatkozata, hisz az új éra szövetségébe tartozik a negyvennyolcas párt is. Ez a párt állítólag Kossuth eszméit terjeszti. Ha terjeszti, akkor terjesztheti az egyesület is, anélkül, hogy »antidinasztikus üzenetekkel« vádolhatná va-laki. Legkevesebb a belügyminiszter, a koalíció vezére, akitől egyenesen megdöbbenően hat ez a nyilatkozat.

Ujabb paktum? Az ujvidéki Branik érde-kes dolgok között egy állítólagos új paktumról. A szerb radikális-párt a Branik szerint megegyezett a magyar kormánnyal oly célból, hogy a jövő hónap-ban egybeülő szerb egyházi kongresszuson továbbra is megtarthassák uralmukat. Csakhogy a szerb nép intelligens körei — írja az újság — már rájöttek a szerb radikálisok turpisságaira és így kétségtelen, hogy a választásoknál, noha a kormány támogatni fogja őket, nem fognak többségre jutni. Elég volt már a radikális-párti maffia lelketlen garázdálkodá-sából. Hiába tagadják: a magyar kormánnyal való paktum megdönthetetlen igazság. Hiszen a radiká-lis-pártiak csak azért adják a »függetlenségi haza-fiakat«, hogy megtarthassák a szerb egyházi auto-nóm életben az uralmat. Ha a szerb nép valóban felelősséget, meg fogja buktatni az alakoskodó radi-kális-pártot. Eddig a Branik közlése. Így fest a va-lóságban az a bizonyos intranzigens politika . . .

van. Amit elegáns kártyajargonban — még a Nemzeti Kaszinóban is — így mondanak: hasába lát az ellenfelének. S mégis kóstáltatja azt a végtelenségig s hívásokkal zsarolja, ameddig csak lehet. Az ellen-fél pedig, aki néhány fölvetett kártyából nem kö-vetkeztethet semmit, a nyeresé reményében megad mindent — a balekje — a másiknak, aki végül kacagva söpri be a kasszát. Arra nézve, aki vesztett benne, ez igazán szerencsejáték volt, amelyben nem volt szerencséje, de a nyerőre nézve nem így állt a do-log. Ez egyszerűen felhasználta ellenfelének a gyön-geségét s kiaknáta azt, amennyire csak bírta. Van persze olyan »jó fiu« is, aki mikor biztosra megy, kimutatja a kártyáját s így szól: fuss, mert nem lehet ennyid! De ezek ritka kivételek. A játékosok csak nagyritkán jó fiuk, sokkal erősebb a szenvedélyük és sokkal nagyobb a pénzszomjúságuk, sem-hogy ilyen lojalisak tudnának lenni. Sőt a legtöbben ép arra utaznak, hogy ilyen esetekben mentül job-ban koppasszák meg azt, akinek a — hasába látnak.

Azért mondtam, hogy tulajdonképp nincsen is olyan nagy különbség a korrek meg az inkorrekt játékos közt. S mivelhogy megint valami nagyot akarok mondani, hát újra becsánatot kérek, de kimondom, mert igaz s néha nagyon nehezemre esik elhallgatni egy igazságot.

A játékos jobb a haramiánál, de rosszabb a becsületos polgárnál. A haramia azt kiáltja: »Pén-zedet vagy életedet!« A játékos meg azt mosolyoja: »Pénzedet vagy becsületedet!« A haramia elveszi pénzedet mindenáron és minden eszközzel, a játékos csak úgy, ha lehet. De ha lehet, akkor biztosan. Sőt egyben még rosszabb a haramiánál: abban, hogy többet vesz el tőled, mint amennyid van. Hozomra játszik veled, — oly vállalat, amelyben önértés band-ita nem megy bele.

Politikai karcolat.

Cercle.

Ő felsége a delegátusokkal hosszabb cerclét tartott. A beszélgetések hiteles szövegét egy aj-tónálló utján sikerült megszerezniünk és ezennel át-adjuk a történelemnek:

Ő felsége: Ah, ön is itt van? Egy oszlop a régi szép időkbl. Feltámadunk-e még?

Letört (?) szabadelővi: (igaz meggyőződéssel). Jö-vünk mi még, felséges uram.

Ő felsége: Reméljük a legjobbat. (A felség sarkantyúja messzebbre peng.) Ah! hogy van, hogy van?

Rakovszky István: Ich danke, Majestät! . . . Hoch! Hoch! Hoch!

Ő felsége: Hallom, a 12.000 korona fizetés megmarad.

Rakovszky: Jedenfalls . . . Allerdings, Jawohl! . . .

Ő felsége (tovább megy): Polónyi, jó napot! . . . Volt egyszer egy izgága függetlenségi ur, aki foly-ton ellenem és Bécs ellen izgatott. Még egy év előtt is a gazdasági és katonai különválasztásról beszélt . . . sőt . . . sőt a perszonáliunót se igen respektálta . . . Szintén Polónyi Gézának hívták. Rokona? . . . Ösmeri?

Az igazságügyminiszter (megvetően): Nem . . .

Az az ur nem rokonom . . . Nem ösmerem . . .

Ő felsége (fenyegetően): Azért! . . . (Elhallad.)

Örülök, hogy látom kedves Széll . . .

Széll (bizalmasan): Volna egy formulám . . .

Ő felsége (riadtan menekül. Kissé távolabb):

Önt nem ösmerem . . . Fialat képviselő . . . Először van a delegációban?

Az új honatya: Igen, felség.

Ő felsége: Milyen párti?

Az új honatya (dadogó önértéssel): Kormány-párti . . . Függetlenségi! . . .

Ő felsége: S mi lesz a kötelessége a Házban? Milyen elv vezet?

Az új honatya: Mindent megszavazni.

Ő felsége: A létszámfelemelést is?

Az új honatya: Azt is! (telkesülten) mindent!

Sir.

Mégis emelik a katonai létszámot.

Nemzetiszinü alapon.

A létszámemelés dolgában beavatottnak látszó forrásból érdekes hírt kaptunk. A hír minden részletének valódiságát ellenőrizni nincs módunkban, de az egész értesülés oly érdekes, hogy nem akarjuk elvonni a nyil-vánosság elől.

Az értesülés a következő:

A hadvezetőség ragaszkodik ahhoz, hogy a közös hadsereg ujonclétszáma felemeltesék. Mint-hogy az osztrák törvényhozás a magyar parlament határozatától teszi függővé a maga hozzájárulását, a katonai létszám felemelése egyedül Magyarország megtartásán fordul meg.

Magyarország társadalmában — valljuk meg — nagyobb szerepet játszik a kártya, mint kellene, s talán nem ostoba véletlen, hanem a Gondviselés bölcs értelme az, hogy épp nemzetünk nagy jubilá-ris ezredfordulóján került felszínre két odiózus kaszi-nóügy alkalmából a játékkérdés. Talán revalálni fog-nak fölötté azok, akiknek módjuk és hatalmukban van irányítani a közizlést és nemesíteni a közmo-rált, s talán gondolkodni fognak azon, miként javi-tandók ezek a beteg viszonyok, amelyek mindunta-lan emberáldozatot követelnek.

Abból, amit már elmondtam, eléggé világos, hogy mit tartok első szükségességnek. Azt, hogy nemcsak a hamis játékosokat, de a játékosokat egyál-talában ki kell pusztítani Magyarországból. Nem ugy értem, hogy gyarmatokra küldjük (amelynek nincse-nek) azokat akik ferblizni és makaózni szeretnek, de hogy lehetlennék a játékot tenni. Persze nem azzal, hogy szigorítsuk a kihágási törvény idevágó szakaszait, de azzal, hogy tekinsük diszkvalifikálnak azt, aki nagy pénzzel vesz részt a hazárdjátékokban.

Mert hogy erkölcsi szempontból a nyilvános játékbankok becsületesebb tüzletek, mint az »ad hoc« alakult ferbli-, huszonegyes és »makaó-kompaniák, az több mint bizonyos. Mert belevezetni Monte-Car-lóba a pénzt s agyonlőni magát — az még hagy-ján. De elnyerni a barátaink pénzét (szerencsével és erőszakkal, meg furfanggal vegyest), az már nem szép dolog. S még csufabb, ha a pénzen kívül még elnyerünk tőle egy summa pénzt, amelyet, ha nem bir kifizetni a vesztőt kiballottirozzuk a kaszinóból. S legcsufabb tán, ha ő nyeri el a pénztünket s mi pisztolyt adunk a kezébe, mondván:

— Nem játszottál becsületesen. Lódd ma-gad főbe!

Amikor a közös hadügyminiszterium és külügyminiszterium vezetésében változás történt, Zichy Aladár gróf, ő felsége személye körüli miniszter Bécsben tartózkodott. A király ekkor külön kihallgatáson fogadta és kijelentette neki, hogy a közös hadsereg létszámának huszonnégy ezreddel való szaporítása elkerülhetlen szükségessé lett és a magyar kormánynak módot kell találni rá, hogy ezt a szükségletet megszavaztassa.

Zichy Aladár gróf hazajött a király üzenetével és a követelést azzal is megokolta a nyomban összeült minisztertanács előtt, hogy Aerenthal báró, az új külügyminiszter a hármasszövetség érdekét látja kockán forogni, ha a hadsereg nem juthatna a kívánt gyarapodáshoz.

A kormány úgy határozott, hogy nem képes vállalni a követelést, bár annak keresztülvételére Bécsben másfél évi időt adtak volna. Akkoriban a kormányhoz közel álló körökben beszéltek is, hogy a Wekerle-kabinet lemond. Az ujonclétszám felemelésének a dolga majdnem végzetesen nehezedett a kormányra, amikor Polónyi Géza a minisztertanácsban azt indítványozta, hogy egyelőre ne adjanak végleges választ és míg valami segítségükre nem jön, helyezkedjenek a »fortwursteln« álláspontjára.

Polónyi Géza biztatta miniszterterjesztéseit, hogy talál kibúvót. És a benne bizók nem csalatkoztak. Az igazságügyminiszter megtalálta a módot, hogyan lehet Magyarországon a közös hadsereg számára ujonclétszámot szaporítani — függetlenségi többséggel.

A napokban, a minisztertanácsban, a következő előterjesztést tette:

1907. június nyolcadikán lesz negyven éve, hogy I. Ferenc Józsefet magyar királyi koronázták. Ezzel az alkalommal rendezessék Budapesten nagyszabású attrakciókban bővelkedő ünnepség, amelyre meghívják az európai udvarokat. A király jelenjék meg a parlament kupolacsarnokában, fogadja itt a képviselőket és főrendek hódolatát és a jubilaris trónbeszédben tegyen nemzeti engedményeket. Még pedig: négy új gyalogezred létesíttessék, amelyeket Mátyás király, Hunyadi János, Nagy Lajos és Kálmán király nevével kereszteljenek el. Ezek az ezredek magyar zászlókat is kapnak.

Két új huszárezred létesíttessék a közös hadsereg keretében és ezek a Rákóczi, illetőleg a Thököly nevet kapják. Ennél a két huszárezrednél a kommandó magyar legyen.

A minisztertanácsban örültek a kabinet tagjai, hogy végre megtalálták a módját az ujonclétszám felemelésének. Egyedül Kossuth Ferenc jelentette ki, hogy bár nem fog akadályokat gördíteni a dolog elé, de a nevére való tekintettel, akkor ki fog lépni a kabinetből — megrongált egészségére hivatkozva.

Azonban Foszporich Géza, horvát miniszter kijelentette, hogy a horvátoknak is kell valami — nemzeti engedmény.

— Csinálunk egy Jurisich-ezredet — kiáltott fel Polónyi és a dolog el volt intézve.

A minisztertanács ezt az előterjesztést nyomban megszövegezte, természetesen német nyelven és egy példányát a király, a másikat Schönaich közös hadügyminiszter, a harmadikat pedig Hötzen-dorff Conrad, új vezérkari főnök elé terjesztették.

A generalissimus rögtön megadta a beleegyezést, mindenek ellenében

tízennyolc gyalog-, két huszár és négy tüzérezredet kap a nyáron a magyar parlamenttől.

Ennek a kedvező válasznak a hatása alatt hangsúlyozhatta Wekerle Sándor miniszterelnök, hogy a béke megkötésekor nem történt semmiféle katonai ígéret, de viszont az ujonclétszám felemelésének a szükségét fenforogni látja.

HIREK.

Sztrájk a vasutakon.

Minden vonat késik.

„Amerikai sztrájk.”

— Saját tudósítónktól. —

Lapzártakor vesszük megbízható forrásból az alábbi tudósítást. Eszéken egy Tarján Márton nevű forgalmi hivatalnok hangosan kimondta, hogy: ha december 31-ig nem lesz készen a vasutasok fizetésrendezése és szolgálati pragmatikája, akkor újév napján megáll minden vonat.

Tudják ma kormánykörökben is, hogy a vasutasok sztrájkja máris folyamatban van. Tessék csak kimenni akármelyik pályaudvarra és könnyű lesz konstatálni, hogy minden vonat 30—40—50 percnyi késéssel érkezik be. A vasutasok az úgynevezett »amerikai sztrájk« izelitőjét adják, azt, amelyet Olaszország közönsége tavaly kitapasztalt. Minden munkát elvégeznek, de egy kicsit lassan és így mindig nagyobb és nagyobb zavarokat idéznek elő a forgalomban.

Látja ezt mindenki, aki utazik. Tudják a postán. Tudják külföldön (például Hollan-

diában!) Természetes, hogy tudják a kereskedelmi miniszteriumban is.

Hogy a baj csakugyan megvan és folytonosan nő, az már abból is látható, hogy a közvetítés munkáját Ludvig Gyula kezébe tették le. Ludvig a vasutasok előtt mindenesetre népszerű ember. Nyilatkozatában nem is tagadja, hogy baj van. Sőt bizonyítja a baj nagyságát az a kijelentése, hogy a kormány tizenötmilliót szándékszik a vasutasok fizetésrendezésére fordítani. A tervezet már készülő és Ludvig reméli, hogy a kormány magáévá fogja azt tenni.

*

A Szterényi—Ludvig-féle tervezet a M. Á. V. áruszállítási tarifáinak fölemelésére van alapítva. Így akar a kormány évi tizenötmilliót szerezni, melyet a vasutasok fizetésrendezésére fordítana.

A fizetésrendezésnek ez a megalapozása ismét a közönség zsebébe vág. A »M. Á. V.« amint már ismételtlen kimutattuk a költségvetésből, évi 100 millió korona tiszta jövedelmet hoz. Ez a százmillió elég födözetet nyújt a fizetésrendezés tizenötmilliója számára. Mikor megvan ez a százmillió tiszta haszon, akkor bizony nem kell az alkalmazottakat födözetkeresés ürügye alatt ígéretekkel letorkolni. S még kevésbé kell a fizetésrendezés költségeit ismét és külön a közönségre, a mindenféleképpen tulterhelhet magyar közönségre hárítani. A »M. Á. V.« legfőbb szállítási anyaga a gabona, a kenyérré való. Ha a tarifa emelkedik, ez ismét ki fog hatni a kenyér árára.

— Hymen. Vettük a következő eljegyzési hird: Halász Károly cs. és kir. tábornok, a vaskorona-rend lovagja és neje született Schleicher Etelka örömmel tudatják Flóra leányuknak — kis- és nagymádi várbogyt Bogyay László m. a. hajóskapitány, néhai kis- és nagymádi várbogyt Bogyay Ferenc földbirtokos és neje néhai született farkasdi Mille Gizella fiával történt eljegyzését. Baja, 1906. november hó.

— A színházépítés napirenden ma-rad. Jövő hét elején ismét lesz színügyi bizottsági ülés, melyen újból a színházépítés ügyét veszik elő. Örülünk rajta, hogy a színházépítés kérdése napirenden marad, de most már igazán építsünk uraim, ne csak tanácskozzunk.

— Vallásos ünnepély a főgimnáziumban. A főgimnáziumban megalakult Máriakongregáció dec. hó 8-án d. e. 10. órákor tartja első tagfelvételi ünnepét a plébánia templomban. Ez alkalommal az ünnepélyes szt. misét és a tagfelvételi szertartást bajsai Vojnits Dániel apátplébános fogja tartani; előtte pedig dr. Mihályfi Ákos ciszt. r. áld. egyetemi ny. r. tanár, szentbeszédet mond. A t. szülőket és érdeklődőket szívesen látja az igazgatóság.

— Jegyzőválasztás Szondon. Az üresedésben levő szondi közönségi jegyzői állásra a f. hó 22-én megtartott választás alkalmával Sztrilich Kálmán militicsi segédjegyző választatott meg.

— Bajai Strasznoff. Nagyon találóan nevezi így Baja saját külön Strasznoffját, Bernchütz Jóskaét egyik laptársunk. Kalandokkal tarkára szőtt utjáról ismét a városba érkezett Bernschütz Jóska. A rendőrség és csendőrség régen várja nagy vendégszeretettel megérkezését, hogy elcsipje és bevigye a bírósághoz. Miután Bernchütz barátunk, a bajai Strasznoff vendégszerelpt Fiumében, Susákon és Ujvidéken, eljött Bajára, szülő városába, ahol szívesen fogadná őt a csendőrség, ahol megalapította már a nevét, hírt. Bernschütz Jóska, akit a rendőrség már tavasz óta keres, nem azért Bernschütz, hogy egykönnyen elfogassa magát. A héten betért egy Erzsébet királyné-utcai vendéglőbe, ott mulatott egyet, aztán keresett és talált jobb szórakozást. A Kálvária-utca 40. szám alatti házban lakodalmansépp mulatott. Jóska barátunk oda tért be, és mintha az volna a világ legtermészetesebb dolga, hogy ő neki azon a lakzin jelen kell lenni, letelepedett és hozzálátott a falatozáshoz és az iddögáláshoz. A másznép elcsodálkozott a hivatalnoki vendég otthoniasságán és egyszerűen ki akarta tenni a szűret. Mikor azonban megtudták, hogy ki az illusztris vendég, akinek a zsebéből egy harlvétű revolver kandikált ki, nem merték kiadni az utját. Később már annyira kedélyesen fogta fel a dolgot, hogy felköszöntötte az új házaspárt. Hajnali négy órákor meglegedve, jókedvűen távozott és ismételve biztosította a násznépet, hogy nagyon meg volt elégedve. A csendőrség csak reggel tudta meg, hogy Bernschütz Jóska Bajára érkezett. Tüvé tette az egész várost, hogy a kedves vendégnek megfelelő szálást adhasson. De bizony azt lapunk zártáig nem lehetett előkeríteni.

— Bajai országos vásár. Ma, vasárnap és holnap tart az országos vásár. Vészmentes helyről mindennemű állatok fölhajthatók.

— Baja az Andrássy-szobor leleplezésén. Dec. 2-án leleplezik le gróf Andrássy Gyula szobrát a parlamenti épület előtt, a király jelenlétében. A leleplezésre Baja városát is meghívták. Három meghívó érkezett, amelyek egyuttal belépőjegyet is szolgálnak. — Baja város közönségét az ünnepélyen Ambrozovics Lajos dr. főispán és Hegedűs Aladár dr. polgármester képviselik.

— A főtéri ártézi kutra fölhívjuk a tisztifőorvos figyelmét. Úgy beszélük, hogy ezen ártézi kut vízében apró rovarok vannak. Vizsgáltsa meg azt a kutat a város és hozza az eredményt nyilvánosságra. Vagy igaz a híresztelés és akkor veszedelmes annak a kutnak a vize a közönségre, akkor el kell a kutat zárni a közforgalomtól, vagy nem felel meg a hír a valóságnak és akkor hozzák nyilvánosságra az eredményt, hogy a közönség bátran használhassa a kut vizét.

— Művész-estély. A »Bajai Kereskedő Ifjak Egyesülete« ezuttal is művész-estélyvel egybekötve fogja rendes évi multságát megtartani. A január hó 19-én tartandó művész-estélyre előkelő budapesti művészek és művésznők fognak Bajára érkezni.

— Bajai adózók figyelmébe. Kapcsolatosan az adóügyi osztálynak legutóbb elhatározott átszervezésével, illetve az adóügyi tanácsnoki állás visszaállításával, Ambrozovics Lajos főispán, törvényszerű felügyeleti és ellenőrzési jogánál fogva, az adóügyi osztály, valamint a számvéviség hibáinak gyökeres orvoslását vette célba. E cél elérése érdekében a pénzügyigazgatótól két szakembert kért, akik közül az egyik az emittett ügyosztályok egységes vezetését gyakorolja s egyzersmind a személyzet rátermettségéről szakszerű véleményt adjon, a másik a nagymérvű háltrálekkel feldolgozásánál és a főispán részéről kitűzött irányelvek gyakorlati megvalósításánál, mint tényleges munkaerő segédkezet nyújtson. A pénzügyigazgatóság Popovics Mirko számellenőrt és Ábrahám Szilveszter pü. számellenőrt bocsátotta rendelkezésre, akik folyó hó 30-án ide érkeztek és a főispán utasításai átvétele után nyomban megkezdték működésüket. A főispán — egyetértőleg a polgármesterrel — az adóügyi osztály és számvéviségi ügyosztály vezetését Popovics Mirko számellenőrré ruházta, akit egyben azonnal is megbízott, hogy az információt kérő feleknek a kért felvilágosításokkal szolgáljon. A közönség saját érdekében áll, hogy a szabályoknak is megfelelőleg, a vezetőtől, nem pedig alárendelt közegektől kérjen tájékoztatást.

— Felülfizetések. A bajai róm. kath. legényegylet f. e. november hó 25-én színelőadással egybekötött táncvigalmán felülfizetni szívesek voltak: dr. Várossy Gyula kalocsai érsek, Vojnits Dániel 10—10 K, dr. Makray László 5 K, dr. Koller Imre, Jaszenovits Gergely, Posch Ernő 3—3 K, Tomcsányi Tándor, Schmidt Ferenc, Vikus József, Kazal Ferenc és neje 2—2 K, Varga Lajos, Váradi András, Lovas Béla, Rémi Pál, Bálint Gyula, Köbling Kálmán, Schneider István, Bosnyák Sándor, Dodek János, Szauder Kálmán, Schöffler Gyula, Wagner Bősike, Wagner Bandika, Ditelján András, Prokop Gyula, Halpauer András, Nievel Lajos, Czetti Mihály, Pócza József, Szilágyi Sándor és Perger Vince 1—1 K. Fogadják a nemesszívű felülfizetők ezuton is hálás köszönetünket. Az előjáróság.

— A bajai kerületi betegsegélyző pénztár, a betegsegélyző pénztárak országos értekezletén Reichenberg Antal a bajai pénztár aligazgatója és Szalai titkár képviselték.

— Segédjegyzők gyűlése. Bácsbodrog vármegye közönségi segédjegyzői e hó 25-én délelőtt 10 órákor mintegy hatvanan Zomborban a vármegyeház kistermében, Kuzsly Gyula palánkai segédjegyző elnökele alatt, gyűlést tartottak. Megbeszéltek a fizetés emelés (1400 kor.), laktér (300 kor.), a drágasági pótlék (200 kor.) és az ezzel kapcsolatos ügyeket, tekintettel az országos drágaságra, s helyzetük tarthatatlanságára.

— A szerelmes borsódi legény. Ifjú Szurcsik Pál Bácsborsódon kinézet magának egy leányt, akit farsangkor oltárhoz akart vezetni és feleségül akart venni. A leány meg is ígérte, hogy elmegy Szurcsikhoz feleségül. De régi dolog, hogy a leány ingatag. Ez is Szurcsiknak ígérte, hogy felesége lesz és Kriglovics János udvarlását fogadta. Tegnapi is, hogy végig ment Szurcsik az utcán, hát látta, hogy szive választottját Kriglovics kiséri végig az utcáson. Ez a látvány kihozta a szerelmes legényt sodrából, egy vad csatakiáltással rárohant versenytársára, Kriglovicsra és botjával úgy suitotta föbe, hogy az vértől boritva eszméletlenül esett össze. A szerelmes legény ellen megtették a följelentést.

— A kocsmák vasárnapi zárvaratartása. Szabolcsvármegye törvényhatósága még a Tiszakormány alatt határozatot hozott, hogy felir a kormányhoz, rendelje el a bor-, sör- és pálinkaméréseknek vasárnap d. e. 9 óratól délután 4 óráig való zárvaratartását. Ezt a határozatot az akkori belügyminiszter nem hagyta jóvá. — Most azonban, az új korszak idején ezt a határozatát Szabolcsvármegye megújította s megküldötte Baja törvényhatóságának is pársolás végett.

— „A Lovag ur“, Csergő Hugó ily című három felvonásos vígjátéka, mely nagy sikerrel került színre múlt héten a Vigaszínházban, most díszes könyvben is megjelent a Lampel-féle könyvkereskedés kiadásában. A színpad számára a darab verses részeit némiképp meg kellett rövidíteni, így tehát csupán a vígjáték könyvkiadásával jut a közönség elé a maga teljességében az egész mű a maga fehér romantikájával és tiszta poézisével, ami által a „Lovag ur“ nemcsak mint színdarab, hanem mint olvasmány is minden figyelemre számot tarthat. Csergő Hugó verseivel eddig is kedveskedette tette nevét, különösen a hölgy olvasóközönség körében; a „Lovag ur“ című vígjátékának megkapó sentimentalismusa, epedő szerelmi lírája pedig csak növelni fogja azt a méltánylást, mely Csergő Hugót, a poétát megilleti. Tartalmának megfelelően, tiszta fehér köntösben jelent meg a „Lovag ur“ könyve, mely két koronáért minden könyvkereskedésben kapható.

— **Andrée utolsó üzenete.** A legújabb hírt Andrééről közli most ismét a koppenhágai Aftenblad, mely alig hagy kétséget az iránt, hogy Andrée merész utján elpusztult. Egy Izland feletti hajózó cethalász palackot látott a tengeren s igyekezett azt kihorgászni. Amikor kifogták, akkor látta, hogy a palackban — bárcszen le voit dugaszolva — üres. A tengervíz félig lemosta vignettáját, de meglátszott rajta a 9 águ korona és két mezőben az arany griffmadár. Az egyszerű halász ezt valami különös fejedelmi palacknak vélte s hogy visszatért utjából, eldicsekedett vele otthon, a norvég partokon. Itt rájöttek, hogy ez az Esterházy cognacgyár palackja, de rájöttek arra is, hogy a palackban papírtekercs van. A dugasz eltávolítása után kitűnt, hogy ezt a levelet Andrée tette a palackba, amikor léghajója már a tengert surlta, a 84-ik szélességi fok alatt, oly dermesztő hidegben, hogy az utolsó palack cognacja is elfogyott s a megfagyásnak van kitéve.

— **A Dr. Richter-féle Liniment. Caps. comp. (Horgony-Pain-Expeller)** igazi, népszerű háziszerré lett, mely számos családban már több mint 37 év óta mindig készletben van. Hátfájás, csípőfájdalom, fejfájás, köszvény, csuszál stb.-nél a Horgony-Linimenttel való bedörzsölések mindig fájdalomcsillapító hatást idéztek elő; sőt járványkórnál, minő: a kolera és hányóhasfolyás, az altestnek Horgony-Linimenttel való bedörzsölése mindig igen jónak bizonyult. Ezen kitűnő háziszert jó eredménnyel alkalmaztatott bedörzsölésként az influenza ellen is és üvegekben: à 80 fill., 1 kor. 40 f. és 2 korona a legtöbb gyógyszerárban kapható; de bevásárlás alkalmával tessék határozottan: Richter-féle Horgony-Linimentet (Horgony-Pain-Expeller) kérni, valamint a „Horgony“ védjegyre és a Richter cég-jegyzésre figyelni és csak eredeti üveget elfogadni.

Jó házból való

középiskolát járt fiu

tanulónak

felvételik

KOLLAR A. könyvkereskedésében.

A bajai állatvédőkhöz.

Beköszöntött a tél. Szárnyasaink éheznek, dideregnek. Ingyenes munkásaink, a gazdának a kártékony rovarok pusztításában segítő társai, jólelkű szívekre szorulnak. Azoknak, kik ezen gazdasági, erkölcsi szempontból fontos munkában részt venni szándékoznak, röviden, dióhéjba szedve itt adjuk módját a fészekodvak használatának és a madár-etetésnek.

A fészkelő odvakat vastag fára szegezzük, fiatal gyümölcsösökben a fa mellé állított karóra erősítjük azokat, lehetőleg úgy, hogy a gyümölcsfa lombjától némileg födve legyenek. De a gyümölcsfa sorok közt teljesen szabadon álló cölöpökre erősített odvakat is benépesítik a rovarokat pusztító cinégek. A deszkakerítés oszlopaira, a kerítésfalakra is rászögezhetjük a fészkelőket, ha van előttük valamelyes fa, vagy bokor. Az odú nyílása előtt legyen kis szabad tér, hogy a madár szabadon röpködhessen ki és be.

Az odaerősítés 6—9 em. hosszú szögekkel, vagy csavarral történjék; még pedig ez szilárd legyen, mert az ingóba nem száll a madár. Független, vagy kissé előredűlő helyzetben legyen, csak hanyat ne düljön, mert különben az eső ver bele. Az odú szája, amennyire csak lehet, délkelet vagy kelet felé nézzen; jól megvédett helyen más felé is nézhet,

csak északra ne. Szóval úgy, hogy a nagy zápor ne érje.

A magasság fél és egy és fél méter között legyen, mert a magasabbra függesztettbe verebek tolakodnak. Sétatereken, nyilvános parkokban természetesen ily alacsony nem helyezhetjük az odvakat, legfeljebb 2—4 méternyi magasságban. Ekkor azonban gondoskodnunk kell állandóan a verebek kiűzéséről. Fő-célunk azonban az, hogy a kertekbe, gyümölcsösökhöz csalogassuk, szoktassuk a hasznos madarakat; itt pedig semmi akadály nincs az alacsony való fölfüggesztésnek.

A fészkelők elhelyezése novembertől április közepéig bármikor történhetik. Legcélszerűbb azonban azokat mégis már novemberben kiszögezni, hogy a cinégek tavaszig bele szokjanak új szállásukba. A madarak a nem lakott területeket csak fokozatosan telepitik be, azért kezdetben 10—15 fára számíthatunk egy-egy odút; ha ezeket elfoglalták, még függesztetünk ki. Az odukba tanácsos nem egész félmaroknyi, tiszta vagy földdel kevert fűrészpórt tenni. A mesterséges fészkelőkkel ugyanis a természetes harkályodvakat utánozzuk, melyeknek alján fatörmeleket találhatunk. Ezt pótoljuk a fűrészpórral, melyre ugyan a legtöbb madár nem szorul rá, mert a kibélelést maguk végzik mohával, vagy más egyébbel; jó azonban annyiban mégis ez, mert az ürüléket gyorsan felszárítja. Ha macskától kell tartanunk, ott célszerű a fészkelőket a nyílástól távolabb 3—4 cm-es szegekkel ellátni; a szegek fejeit fogóval csipjük le. A madarakat a szegek nem riasztják vissza és nem sérülhetnek meg; a macska azonban nem tud a szegzőr miatt az odura kapaszkodni.

A fészkelők tisztítását őszzel végezzük, a feledeket leemeljük s ahol sok szemetet, fészkelőket találunk, eltávolítjuk. Ezt azonban csak ritkán kell tennünk, mert maguk a madarak elvégzik ezt rendszerint.

Mikor költés van, csak azokat bontsuk ki, melyeket verebek vagy darazsak foglaltak el. A darazsakkal úgy bánunk el, hogy este égő kénzalagot dobunk bele és a nyílást ronggyal betömjük. Reggelre azután kitisztíthatjuk az odút. A verebek-től elfoglalt fészkelőből, a szalmából, tollból stb.-ből álló fészekanyagot kell kidobnunk, mert addig más madár nem megy bele. A verebek ellen oly módon védekezhetünk, hogy odacsalogatásra jó magasan helyezünk el odvakat, melyekből kéthetenként a fészekanyagot kidobáljuk.

Az még azonban nem elégséges, hogy hajlékhoz juttatjuk szegény madarainkat; etetnünk is kell őket, hogy éhen ne haljanak az erős havazásokkor.

A táplálékot oly módon kell elhelyeznünk, hogy a legrosszabb időben is hozzá juthasson a madár, ne csak jó időben. Etetőt lehet beszerezni, de mindenki maga is csinálhat. Erősítsünk délre néző fal, vagy deszkakerítés oldalába körülbelül 1 méternyi magasságban deszkakeresetet, melyet elől karóra támasztunk; a két szabad oldalt fenyőlombokkal, csalamadéssárral, vagy más egyébbel vesszük körül, hogy a hó ne érhesse az etetőt. Az etető-gunyhót is, ki ilyen szerbe, vagy maga készít, célszerű fenyőfákkal körül ültetni. Nyilvános tereken persze vigyázni kell az etetőkre, mert bizony sajnos, akadnak rozslékű emberek, kik azokat megrongálják. Ha kettre néző ablak közelében helyeztük el az etetőket, egész nap gyönyörködhetünk étkező madaraink életmódjában. Az etetők közelében elhelyezett odvakat legszívesebben foglalják el a cinkék.

Ami a táplálékot illeti, legjobb, ha zsiradékkal, olajos magvakkal etetjük cinégeinket. A magot és fagygyut külön is adhatjuk, de célszerűbb a zuzott és épszemű tök, kender, napraforgómagot stb. egyenlő súlyu marha vagy birka-fagygyuval összeolvasztani. A kihűlt keverékből egy-két darabot letörünk és rátesszük az etetőre. Ezt nem szórhatják szét a madarak s annyit csipnek belőle, mennyire szükségük van. Ételmaradék, kenyérmorzsza, zab, husvagdalék stb. mind segít az éhező madárkán.

A hasznos madarak egy csoportjának a következő mód is alkalmas. A magvakkal és egyébbel kevert fagygyut forrón ráöntjük külön e célra föllátsított fenyőfácskák lombjaira. Az ide erősített táplálékot a szél nem söpörheti le, az eső sem árthat ennek, mert a fagygyuról az lefolyik. A hó a legkisebb mozgásra leperog róla és így a madár könnyen hozzá juthat. Élő fára nem szabad a keveréket öntenünk, mert a forró fagygyu megöli azt. Ilyen etető fácskát cserépre vagy ládába téve ablakpárkányra, vagy erkélyre is helyezhetünk, ami csak gyönyörűséget okozhat a jólelkű embereknek.

Bajai állatvédő.

Mulatság.

Legényegyleti műkedvelői estély.

A bajai kath. legényegylet, sikerült szinelőadás kíséretében, a múlt vasárnap tartotta meg Katalin-napi mulatságát. Színe hozta Rátkay Lászlónak „Fehő Klári“-ját.

A címszerepét Gaál Irma k. a. játszotta megkapó természetességgel, melyen átértett és híven visszatükrözött az érzéssel. Temperamentumos játéka az első megjelenéssel meghódította a közönséget. A véglegesen nyelgő menyasszony, a férj durvaságán kesergő, majd a megcsalt s női büszke-

ségében megbántott asszony szerepében messze felülemelkedett a műkedvelő játékok megszokott színvonalán.

Méltó ellenfele a darabban, de osztályos társa a sikerben Eder Matildka k. a. (Viola Éva) jót értett és helyesen reprodukált szerepében oly műélvezetet nyújtott, amely a fokozottabb igényeket is teljesen kielégítette.

Egy alapjában béve hálátlan szerepet hogy lehet érvényre juttatni, megmutatta Weress Ilona úrnő, Rökkáné személyesítésében. Bár a szerep nem igen bővelkedik komikus motívumokban, az ő kitűnő technikájában minden aprósága kellő hatással érvényesült, hogy végeredményében mulattató képét nyújtás a zsémbes és pergő-nyelvű gazdasszony típusának.

Artinger Erzsike (ö.zv. Aba Györgyné) és Lóob Matildka (Fehő Katica) egyaránt részvételük az elismerésre.

A férfiszerepekről szólva, rá kell mutatnunk az egyenmelyiknél észlett — bár apróbb — hibára. Hegyi Endre (Aba András) alakítása mesterkelt és túlságosan drámai, lélektanilag nem eléggé volt indokolt. Csak az önkívületig felfokozott féktelen szenvedély képes oly kitörésekre, minőt pl. Klári bucsuja után láttunk, ez pedig ellenkezik András természetével, ki uralkodni igyekszik önmagán. A magyar paraszt nem szokott szívéhez kapkodni, hogy azt talán a megszakadástól megóvja, ez tehát színpadon sincs helyén. Hegyitől, ki egyik lehetséges tagja a műkedvelő gárdának, ha leszokik túlzásairól, még sokat várhatunk.

Javulnia kell még Szép Istvánnak is (Fátyol Ferkó), ki egy kissé nehézkesen mozgott és monoton volt.

A kisebb szerepek közül Odrai (Gergő), Bogdán Mihály (Tenger Adám) és Szűcs Imre játéka volt kifogástalan. Szűcsnek csak azt ajánljuk, hogy ne üljön mindig föl a karzat tapsainak, mert úgy járhat, mint Turbék Máté uram a tizedik pohárnál, hogy: ami sok, az sok — még a kuplékból is.

Hogy a különben jó előadás zajosabb sikert nem ért el, annak oka a publikum hangulatában rejlik, amely mulatságra jöven, nem szereti a sok sírátkozást s térden állva könyörgést — még színpadon sem — látni. Ezt pedig jó lesz jövőre, a darabválasztásnál figyelembe venni.

Az előadást tánc követte, amely a legjobb hangulatban a reggeli órákig tartott.

Kocsis János.

Nyilt t ér.)*

Igen jó eredménnyel alkalmazzák

MATTONI FÉLE
GISSHÜBLER
természetes égványos
SÁVANYUVÍZ

A dugó ejetése a légutak megbetegedésénél, a garat és hörgők hurutjánál, tüdő- és mellhártya-gyulladásnál.

Mint alkalmas karácsonyi ajándékot

ajánlunk finom női, férfi és prizmás látszóveket. Szemüveg, orrszipetöket és borgutteket. Aneroid légsúlymérőket, hőmérőket, fényképezeti cikkeket, laterna magica és gőzgépmoდეlettek.

CALDERONI és Tsa BUDAPEST,

IV., Váci-utca 1.

* Az e rovatban közöltékért nem vállal felelősséget a szerkesztőség.

Szerkesztői üzenet.

B. Zs. Helyben. Ambrozovics Lajos főispán ezidő szerint idehaza van. A hivatalos helyisége előtt kifüggesztett tábla jelzi, mely napokon fogad. Fogadási óra: d. e. 11—12-ig.

Bajai tanító. Ön azt kérdezi tőlünk, miért nem foglal állást a helyi sajtó a bajai tanítók fizetésrendezése érdekében? Hát kérem, ennek nagyon egyszerű a magyarázata. Mostanában országos mozgalom folyik e kiválóan fontos ügy érdekében, mozgolódik az ország összes tanítósa és a szélerősa minden irányból hangzik föl egy-egy jogos, méltányos követelés a tanítósa részéről. Csak a bajai tanító-testületet hallgatnak és nem nyilatkoznak meg a saját javukért, amiből azt kell következtetni, hogy ők helyzetükkel meg vannak elégedve. Aki pedig meg van elégedve a sorsával, minek azt zavarni boldog nyugalmában...

15438. sz. 1906.

Temesvári vásár-hirdetés.

Az idei Temesvári Szent-Miklós országos vásár

folyo évi december hó 13-tól bezárólag december hó 17-ig fog megtartatni.

Mindenféle állat felhajtása az országos vásárra december 13-tól, csütörtökön reggel 5 órától kezdve meg van engedve.

Temesvárott, 1906 évi november 18-án.

A városi főkapitányságtól:

BANDL REZSŐ, főkapitány.

7407/1906. tkvi szám.

Árverési hirdetmény.

Dr. Bruck Samu ügyvéd által képviselt Bajai Kereskedelmi és Iparbank — Zadravec Márton és neje Renkus Teréz elleni 6461/1906. számú végrehajtási ügyében a bírói árverés 800 K tőkekövetelés, ennek 1906. évi április hó 1-től járó 7%-os kamatai 83 K 90 f. eddig megállapított, 27 K 75 f. mostani és a még felmerülendő költségeknek, csatlakozott Váci Antal 2600 koronából, Agócs Imre 100 koronából álló követelésére nézve, kielégítése végett az 1881. évi LX. t. c. 144. és 146. §-ai értelmében a szabadkai kir. törvényszék területén lévő, a zsidai 425. számú betétben A. I. 1. sor 110/2/b/119. hrszám alatt foglalt, a boroshát dűlőben fekvő 3 hold 200 négyyszögöl erdőre, valamint a jánosalmi 2586. számú betétben A. + sor 3101/2. hrszám alatt foglalt, az Öreg szőlők dűlőben fekvő 1120. négyyszögöl szőlőből Zadravec Márton jutalékára, vagyis felére és pedig az előbbire 104 K, utóbbira pedig 286 K kikiáltási árban ezenel elrendeltetik és annak a zsidai ingatlanra nézve Rém közszékházánál leendő megtartására határidőül 1906. december hó 18-ik napjának d. e. 10 órája, a jánosalmi ingatlan jutalékra nézve pedig ugyanazon napnak délutáni 2 órája kitűzetik.

Árverezők tartoznak a kikiáltási ár 10%-át készpénzben, vagy óvadékképes papirban a kiküldöttnek átadni.

Bácsalmás, 1906. évi október hó 11. napján.

A bácsalmási kir. járásbíró, mint telekkönyvi hatóság.

Dr. Hetényi Pál
kir. járásbíró.

SZAKVÉLEMÉNYEK

az

ESTERHÁZY COGNACRÓL:

A m. kir. műegyetem borászati laboratoriuma által hivatalosan megejtett és általunk tudomásul vett vizsgálatok alapján az

Esterházy cognacot

betegeinknél alkalmaztuk és azt sikeresen használva mint kitűnő minőségűt és a francia cognacokkal vetekedőket a legjobban ajánlhatjuk.

Dr. Tauffer Vilmos egyetemi tanár.	Dr. Kétly Károly egyetemi tanár.
Dr. Stiller Bertalan egyetemi tanár.	Dr. Angyán Béla egyetemi tanár.
Dr. Récey Imre egyetemi tanár.	Dr. Poór Imre kir. tanácsos, egy. tanár.
Dr. Fertik Ottó egyetemi tanár.	Dr. Báron Jónás egyetemi tanár.

Az „Esterházy cognac“

minden előkelő fűszer- és csemegekereskedésben kapható.

Fontos lótulajdonosoknak!

A

Thanhofer

állatorvos által készített

balzsam,

lovak kólika-baja ellen, mely évek hosszú sora óta a göröcsök minden neme, felfuódás és egyéb bajok ellen, ezer esetben valóban csodahatással használtatott, minden lótulajdonosnak a leghatásosabban ajánlható. — Aki e balzsamot a használati utasításhoz híven használja lovánál, feltétlen hatásra számíthat. — Egy üveg, használati utasítással 80 fillérbe kerül. Négy üvegnél kevesebbet nem szállítok. — Kapható az összeg előleges beküldése mellett,

THANHOFER

állatorvosnál

Mahrenbergben, a Dráva mellett
6. szám.

HONIPAR. Miért visel ma Budapesten minden ember m a g y a r

CELLULOID gallért és kezelőt?

- Mert ezáltal sok pénzt takarít meg. _____
- Mert nem kell gallérját, kezelőjét mosatni. _____
- Mert egyszerű nedves letörléssel egyedül tisztítható. _____
- Mert nem rojtosodik, nem törik. _____
- Mert a vászon galléroktól még szakértő sem különböztetheti meg. _____

Ne tévesszük össze e gyártmányt a silány kautsuk gallérral!

- Gallér darabja . . . . . 80 fill.
Kezelő párja . . . . . 80 100 és 120 fill.

Vidéki megrendelések utánvétel teljesítetnek.

Kapható:

Fischer Béla divatáru-üzletében Baján.

Gyár és főraktár: Bergl D. Dezső, Budapest,
VI. Szondy-utca 46. szám.

Budapest

Erzsébet királynő-szálloda

Egyetem-utca 5. sz.

Legolcsóbb elsőrangú családi ház a belvárosban.

Villanyos közlekedés minden irányban. Telefon. Villanyvilágítás. Fürdők.

Ujonnan alakítva kellemes családi tartózkodási hely.

Teljes ellátás 4 koronától feljebb.

Szobaárak 1 kor. 60 fillértől feljebb pontos kiszolgálással együtt.

Huzamosabb idejű tartózkodásnál lényeges árengedmény nyújtatik. Figyelmes kiszolgálás, példás rend és csendesség.

MAYER JÓZSEF
tulajdonos.

Védjegy: „Horgony“

A Liniment. Capsici comp.,

a Horgony-Pain-Expeller

egy régiónak bizonyult háziszere, mely már több mint 37 év óta legjobb fájdalomcsillapító szernek bizonyult küszvénynél, csúznál és meghűléseknél, bedörzsölés-képpen használva.

Figyelmeztetés. Silány hamisítványok miatt bevásárláskor óvatossá legyünk és csak olyan üveget fogadjunk el, mely a „Horgony“ védjegygyel és a Richter cégjegyzékkel ellátott dobozba van csomagolva. Ára üvegekben K—80, K 1.40 és K 2.— és úgyszólván minden gyógyszerárban kapható. — Főraktár: **Török József** gyógyszerésznél, **Budapest.**
Dr. Richter gyógyszerész-tára az „Arany oroszlánhoz“
Prágában.
Elisabethstrasse 5 neu.
Mindennapi széküldés.

Nagy

élesztő-, szesz- és aether-gyár a megyében.

Szabadkán 300.000 korona alaptőkével napi 15—20 mm. sajtolt élesztőt és 10 hektó aethert termelő gyár részvénytársaság alapítottatik. Egy részvény ára 200 korona, melynek 10 százaléka vagyis részvényenként 20 korona, továbbá 5 kor. alapítási költség a jegyzés alkalmával lefizetendő s illetve posta-utalványon a »Szabadka és Vidéke« pénzügyintézetbe beküldendő. Jegyzések még elfogadhatnak.

Az alakuló közgyűlés határnapja hirlapilag fog közzététetni.

Grüner Adám bankigazgató Szabadka.	Erdős Ignác élesztőgyáros Bécs.	Dr. Klein Adolf orvos Szabadka.	Mészáros Gábor magánzó Szabadka.
Dr. Dömötör Miksa orvos Szabadka.	Lengyel S. kereskedő Szabadka.	Schaffer Adolf földbirtokos Szabadka.	Dr. Klein Mátyás ügyvéd Szabadka.

VILÁGSZERTE HIRES A BORSZÉKI GYÓGY-BORVIZ.

A „FÓKUT“ vize legkellemebb italt, legszénsavdusabb üdítő ásványvíz, ugy magában, mint borral és gyümölcs szörpökkel vegyítve.

A „KOSSUTH-KUT“ vize kitűnő összetételű alkalikus vasas savanyúvíz, gazdag vas és mésztartalmánál fogva igen jó hatással van a vérszegénység minden neménél, továbbá az angolkór és görvélykóránál.

A „BOLDIZSAR-KUT“ gyógy-borvíz nem csak kiválóan üdítő élvezeti víz, de kitűnő sikerrel használtatik a vese-, húgyhólyag-, köszvény bántalmak ellen, a légző- és emésztőszervek hurutainál, vizeleti nehézségeknél megakadályozza a húgyhomok lerakódását.

NAGY LITHIUM TARTALMU. HUGYHJÁTÓ HATÁSÚ. SZÉNSAVDUS. CSIRIMENTES.

Utolsó vasuti állomás Déda. Posta, távírda és telefon helyben. Kapható minden nagyobb fűszer- és csemege üzletben és vendéglőben

A borszéki gyógy-borvíz főraktára Baja és vidéke részére: **STAMPFL JENŐ** cégnél Úgyszintén minden bel- és külföldi ásványvízek legelőnyösebb árakon kaphatók. **Telefon 81. szám.**

BUDAPESTEN

AZ EGYETLEN

FÜGGETLEN

ELLENZÉKI

nagy napilap

„AZ ÚJSÁG”

Előfizetési ára:

Egész évre	28 K — fill.
Fél évre	14 K — fill.
Negyedévre	7 K — fill.
Egy hónapra	2 K 40 fill.

December hó első felében **Az Újság** minden előfizetője ingyen és bérmentve megkapja **Az Újság** gyönyörű **album naptár** ajándékát színes mű mellékletekkel.

Megrendelési cím: **Az Újság** kiadóhivatala Budapest, VII., Rákóczi-ut 54.

Alapított 1846-ban.

KÖNYV- ZENEMŰ- PAPIR- IRÓ-
és
RAJZSZERRAKTÁR.

Az 1900. évi iparkiadással

aranyéremmel kitüntetve.

KÖNYVNYOMDAI MŰINTÉZET.
DISZKÖNYVKÖTÉSZET.
A „BAJAI HIRLAP” kiadóhivatala.

KOLLÁR A. BAJA,

Báró Eötvös-utca 5. sz. a.

Könyvkereskedésemben

nagy raktár a legújabb irodalmi termékek-,
dizsművek-, ifjúsági iratok-, képes
könyvek-, imakönyvek-, minden-
nemű tan- és segédkönyvek-, térké-
pek-, földgömbök és zeneművekből.

Irodai levél- és rajzpapírok,
író- és rajzszerkek, vonalzott
üzleti könyvek nagy választékban a legjutányosabb ára-
kon beszerezhetők.

Bármely bel- és külföldi hir-
lapokra és folyóiratokra elő-
fizetések az eredeti áron
elfogadtatnak.

Hirdetések a BAJAI HIRLAP-ba
mérsékelt áron vétetnek fel.

Diszkönyv- kötészetem

Dizsművek, Folyóiratok,
mindennemű könyvek
egyszerű és diszes bekötésére,
továbbá
képkeretek, (Passepartous)
íróaljszatok, stb.
előállítására van berendezve.

KÖNYVNYOMDAI MŰINTÉZETEM

modern berendezéssel izlésesen állít elő
műveket, folyóiratokat, báli- és lakodalmi
meghívókat, eljegyzési kártyákat, név-
jegyeket, számlákat, levélpapírokat,
levélborítékokat, körleveleket,
gyászjelentéseket, árjegyzéke-
ket, falragaszokat, stb. fekete
és színes nyomással.

Nagy raktár községi, köz-
igazgatási, ügyvédi és egyházi
nyomtatványokból.

Bármilyen **könyvnyomdai**
munkák a legolcsóbb áron
vétetnek fel.